

5.OSZTÁLY: MAGYAR IRODALOM

Drágáim! Folytatjuk tovább a pesti fiúk kalandos történetét!

„Valóságos rablás”

Ehhez tudni kell, mi az az **einstand**.

Ez különleges pesti gyerekszó. Mikor valamelyik erősebb fiú golyózni, tollazni vagy szentjánoskenyér-magba – pesti nyelven: boxenlibe-játszani lát magánál

gyöngébbet, s a játékot el akarja venni tőle, akkor azt mondja: einstand. (golyózás: játék fém- vagy üveggolyókkal) Ez a csúf német szó azt jelenti, hogy az erős fiú hadizsákmánynak nyilvánítja a golyót, s aki ellenállni merészel, azzal szemben erőszakot fog használni. Az einstand tehát hadüzenet is. Egyszersmind az ostromállapotnak, az erőszaknak, az ököljognak és a kalózzuralomnak rövid, de velős kijelentése.

-Úgy volt-mondta, hogy ebéd után kimentünk a Múziumba, a Weisz meg én meg Richter meg a Kolnay meg a Barabás. Előbb métát (méta: csapatban, ütővel játszott labdajáték) akartunk játszani az Eszterházy utcában, de a labda a realistaké volt, és azok nem engedték. Akkor azt mondja Barabás: „Menjünk be a Múziumba, és golyózzunk a falnál!” És ekkor mind bementünk a Múziumba, és golyózni kezdtünk a falnál.

Azt játszottuk, hogy mindenki gurít egy golyót, és akinek a golyója eltalál egy olyan golyót, ami már oda van gurítva, akkor azé az összes golyó. És sorba gurítottuk a golyókat, már volt a falnál vagy tizenöt golyó, és volt közte két üveg is. És akkor egyszerre csak azt kiáltja a Richter: „Vége van, jönnek a Pásztorok!” És a sarkon jöttek is a Pásztorok, zsebre volt dugva a kezük, és lehajtották a fejüket, és olyan lassan jöttek, hogy mi mindnyájan nagyon megijedtünk.

Hát hiába is voltunk mi öten, ők ketten olyan erősek, hogy tízet is elvernek. És nem is szabad minket úgy számítani, hogy mi öten vagyunk, mert ha baj van, akkor a Kolnay is elszalad, és a Barabás is elszalad, hát csak hármat szabad számítani.

Esetleg én is elszaladok, hát csak kettőt szabad számítani. És ha esetleg mind az öten elszaladunk, akkor se ér az egész semmit, mert a Pásztorok a legjobb futók az egész Múziumban, és mink hiába szaladunk, mert utolérnek. Hát csak jöttek a Pásztorok, egyre közelebb jöttek, és nézték nagyon a golyókat.

Mondom a Kolnaynak: „Te, ezeknek tetszik a mi golyónk!” És még a Weisz volt a legokosabb, mert ő mindjárt mondta: „Gyönnek, gyönnek, ebből a gyövésből nagy einstand lesz!” De én azt gondoltam, hogy nem fognak minket bántani, hiszen mi soha nem csináltunk nekik semmit. És eleinte nem is bántottak, csak odaálltak, és nézték a játékot. A Kolnay azt súgta a fülembe: „Te, Nemecek, hagyjuk abba.” Azt mondom neki: „Hogyne, majd éppen most, amikor te gurítottál, és nem találtál! Most rajtam a sor. Ha megnyerem, abbahagyjuk!”

Közben a Richter gurított, de annak már reszketett a keze a félelemtől, és fél szemmel a Pásztorokra nézett, hát persze, hogy nem talált. De a Pásztorok nem is mozdultak, csak ott álltak, zsebre dugott kézzel.

Akkor aztán én gurítottam és találtam. Megnyertem az összes golyókat. És oda akarok menni, hogy összeszedjem, volt már vagy harminc golyó, de elémbre ugrott az egyik Pásztor, a kisebbik, és rám kiáltott: Estand! Én hátranéztem, és Kolnay meg a Barabás már szaladtak, a Weisz a falnál állt, és sápadt volt, a Richter meg még gondolkozott, hogy szaladjon-e vagy nem. Én próbáltam előbb becsületesen. Azt mondtam:”Kérem, ehhez maguknak nincs joguk.”

De akkor már az öregebbik Pásztor szedte fel a golyókat, és rakta be a zsebébe.

A fiatalabbik meg megfogta a mellemen a kabátomat, és rám kiáltott:”Nem hallottad, hogy einstand?!” Hát persze aztán én sem szóltam semmit. A Weisz pityeregni kezdett a falnál. És Kolnay meg a Barabás a Múzeum sarkáról kukucskáltak vissza, hogy mi történik. És a Pásztorok mind fölszedték a golyókat, és egy szót sem szóltak, csak továbbmentek. Ez volt az egész.

-Hallatlan! – mondta fölháborodva Geréb.

-Valóságos rablás!

A mű I. és II. fejezete a regény előkészítő része. Megismerjük belőle a szereplőket, köztük a vörösingesek és a Pál utcai fiúk csapatának a tagjait. A cselekmény idejét is megtudjuk: egy szép tavaszi napon kezdődnek az események. Az évet, 1889-et majd a gittegylet pecsétjének a felirata árulja el nekünk a IV. fejezetben. Az előkészítésből megismerjük a fontosabb helyszíneket: iskola, grund, Múzeum-kert, és a cselekmény kiinduló helyzetét is.

KÉRDÉSEK, FELADATOK:

HOL JÁTSZÓDIK A TÖRTÉNET?

.....

KIK A SZEREPLŐK?

.....

MIT JÁTSZANAK A FIÚK?

.....

KITŐL FÉLNEK?

.....

MIT JELENT AZ EINSTAND?

.....

.....

.....